

**DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
SCHOOL OF CLASSICS AND HUMANITIES
DEPARTMENT OF GREEK PHILOLOGY**

in collaboration with the

**NATIONAL CENTRE FOR SCIENTIFIC RESEARCH
“DEMOKRITOS”**

INSTITUTE OF INFORMATICS AND TELECOMMUNICATIONS

INTERDEPARTMENTAL POSTGRADUATE PROGRAMME:
SPECIALIZATION IN ICTs AND SPECIAL EDUCATION – PSYCHOPEDAGOGY OF INCLUSION

MASTER’S THESIS

Mental Disorders in Latin Literature

Giannari Eleftheria, 503

Master’s thesis submitted to the examiners committee for the completion of the Postgraduate Programme entitled “Specialization in ICTs and Special Education – Psychopedagogy of Inclusion” implemented by the Department of Greek Philology of the Democritus University of Thrace in collaboration with the National Centre for Scientific Research “Demokritos” – Institute of Informatics and Telecommunications.

Approved by the examiners committee:

Supervisor	Ioannis Nteligiannis, Associate Professor, Department of Greek Philology - DUTH
2 nd Member:	Eirini Korre, Associate Professor, Department of Greek Philology - DUTH
3 rd Member:	Christina Syriopoulou, Associate Professor, Department of Educational and Social Policy- UoM

Komotini/Athens

2023

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει τις ψυχικές διαταραχές όπως αυτές μελετήθηκαν από σπουδαίους πεζογράφους της λατινικής γραμματείας. Αυτό πραγματοποιήθηκε μέσω ελληνόγλωσσης και ξενόγλωσσης βιβλιογραφικής έρευνας. Το περιεχόμενο της έρευνας περιλαμβάνει επτά Λατίνους συγγραφείς (Κικέρωνας, Μάρκος Αυρήλιος, Λίβιος, Βεργίλιος, Λουκρήτιος, Σενέκας, Πλάυτος, Καλιγούλας), οι οποίοι ασχολήθηκαν με τις ψυχικές ασθένειες της μανίας, του άγχους, του ναρκισσισμού και της αλαζονείας.

Ως επιμέρους στόχοι της έρευνας τίθενται η παρουσίαση των συχνότερων ψυχικών ασθενειών της αρχαιότητας, η ανάλυση και σύγκριση του λατινικού λεξιλογίου, που χρησιμοποιήθηκε για την αναφορά σε αυτές, η σημασία που τους απέδιδε ο εκάστοτε συγγραφέας, η απόδοση ιατρικών, θρησκευτικών και κοινωνικών αιτιών στις ψυχικές ασθένειες, καθώς και η προσέγγιση του θέματος από μεγάλους Λατίνους συγγραφείς σε σπουδαία έργα τους, που κληροδοτήθηκαν στον σύγχρονο κόσμο.

Η εργασία πραγματοποιήθηκε μέσω ποιοτικής έρευνας με την τεχνική της ανάλυσης περιεχομένου. Για την υλοποίηση της έρευνας προσδιορίστηκε ο χρόνος της λατινικής γραμματείας και οριοθετήθηκε στην κλασική περίοδο.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν την ύπαρξη πολλών ομοιοτήτων αλλά και διαφορών μεταξύ των αντιλήψεων του σύγχρονου κόσμου για τις ψυχικές παθήσεις και αυτών της κλασικής αρχαιότητας. Τόσο στον λατινικό κόσμο όσο και στη σύγχρονη εποχή, οι ψυχικές ασθένειες επηρεάζουν όλους τους τομείς της ανθρώπινης καθημερινότητας και εκφράζονται μέσα από τη λογοτεχνία για τη βελτίωση της ανθρώπινης ψυχολογίας. Ωστόσο, η σύγχρονη ψυχολογία, η οποία αποτελεί πλέον επιστήμη, προσδιορίζει τις αιτίες και τους τρόπους αντιμετώπισης των ασθενειών με ιατρικά κριτήρια, ενώ στο παρελθόν συχνά αποδίδονταν σε θεϊκές παρεμβάσεις και δεισιδαιμονίες, οι οποίες χαρακτήριζαν την ηθικολογία και τη φιλοσοφία της εποχής.

Λέξεις-κλειδιά: Ψυχικές Διαταραχές, Λατινική Γραμματεία, Μανία

Βιβλιογραφία

- Albrecht, M. (2013). *Ιστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας – Από τον Ανδρόνικο ώς τον Βοήθιο και η σημασία της για τα νεότερα χρόνια*. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.
- Ambardar, S. (May 16, 2018) *Narcissistic Personality Disorder*. Medscape.
- Austin, R. G. (2001). *Βεργιλίου Αινειάδος Βιβλίο Ι*. University Studio Press.
- Brotherton, B. *The Plot of the Miles Gloriosus*. JSTOR.
- Calabrese, J. R. & Gao, K. & Sachs, G. (2017, January 1). *Diagnosing Mania in the Age of DSM-5*. The American Journal of Psychiatry.
- Chadwick, H.M. (June, 2017). *The Roman Military as an Institution for Anxiety*.
- Cicero. (2022). Stanford Encyclopedia of Philosophy.
- Costa, C., D., N., (1997), *LETTER 24*, Penguin Books.
- Creswell, J. W. (2011). *Η Έρευνα στην εκπαίδευση. Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας*. Ελλήν.
- Crichton, J.H.M. (January, 2018). *Cicero's description of mental disorder*. Cambridge University Press.
- Crocq, M.A. (April, 2022). *A history of anxiety: from Hippocrates to DSM*. Dialogues in Clinical Neuroscience.
- Evans, K. (2007). *Interrupted by fits of weeping: Cicero's Major Depressive Disorder and the death of Tullia*.
- Feldman, R. S. (2011). *Εξελικτική Ψυχολογία – Δια Βίου Ανάπτυξη*. GUTENBERG.
- Fratantuono L. (2007) *Madness Unchained. A Reading of Virgil's Aeneid*. Lexington Books.
- Gazmuri, S. (2006). *The mentally ill in Roman Society – (Late Republic and Empire)*.

Gebb,P. (2007). *The Braggart Soldier: An Archetypal Character Found In "Sunday In The Park With George"*. University of Central Florida STARS.

Harris, W.V. (2013). *Mental disorders in the Classical World*. Brill.

Laes, C. (2017). *Disability in antiquity*.

Lehewych ,D. (August, 2022). *Marcus Aurelius' son was a murderous psychopath. Is Stoicism to blame?*. BIG THINK.

Kazantzides, G. (2013). *Quem nos furorem, μελαγχολιαν illi vocant: Cicero on Melancholy*.

Korneel,V.L. (2013), *THE RECOGNITION OF ROMAN SOLDIERS' MENTAL IMPAIRMENT*. JSTOR.

McDermott, E. (2015). *'Furor' as Failed 'Pietas': Roman Poetic Constructions of Madness through the Time of Virgil*.

Nordenfelt,L. (1997, December). *The Stoic Conception of Mental Disorder: The Case of Cicero*. PhilPaoers.

Παπαϊωάννου, Σ. (2013). *Ο Καυχησιάρης στρατιώτης, MILES GLORIOSUS*. ΣΜΙΛΗ.

Popova, M., *A Stoic's Key to Peace of Mind: Seneca on the Antidote to Anxiety*. The Marginalian.

<https://www.themarginalian.org/2017/08/27/seneca-anxiety/>

Pridmore, S. & Varbanov, S. (October, 2016). *Marcus Aurelius on suicide*. Journal of Medical Research.

Psychol, R.G. (December 2019). *Foundations of arrogance: A Broad Survey and Framework for Research*. National Library of Medicine.

Robertson, D. (March 2019). *The Psychotherapy of Marcus Aurelius*. History News Network.

Rosenzweig, M. R, Breedlove, M. S., Watson, N. V. (2011). *Βιολογική Ψυχολογία – Εισαγωγή στην Συμπεριφορική και Γνωσιακή Νευροεπιστήμη*. Παρισιανού Α.Ε.

Sanchez, J.D. & Velez-Van Meerbeke, A. & Palacios Sanchez, L. (April,2021). *Caligula: a neuropsychiatric explanation of his madness*. National Library of Medicine.

Substance Abuse and Mental Health Services Administration. (2016, June). *DSM-5 Changes Implications for Child Serious Emotional Disturbance*. National Library of Medicine

Toohey,P. (1990, Spring). *Some Ancient Histories of Literary Melancholia*. JSTOR.

The Editors of Encyclopaedia Britannica (1998). *Commodus Roman emperor*. Encyclopaedia Britannica

Thiher,A. (1999). *Discourses on Madness in the Greco-Roman World*. Research Gate.